СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 20. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 26. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 20. Jersey City, N. J., Monday, January 26, 1931. THREE CENTS.

ВПИСУЙТЕ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА РАДИ ВЛАСНОГО ДОБРА.

ҐОВЕРНОРИ РАДЯТЬ У СПРАВІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ

ОЛБАНІ. — В Олбані відбуваються наради ґоверноpів і представників 6 східних стейтів, які зіхалися на те, щоби знайти спільно спосіб заради безробіттю. Конференцією проводить нюйорський ґовернор Рузвелт, котрий скликав ті наради, на які запрошено ще ріжних професорів і знавців робітничих справ. У своїй вступній промові зазначив Рузвелт, що треба ґовернорам розвязувати ту важку проблему, бо не видно, щоби до цього брався хто інший. Тут мав він на думці Вашинґтон.

Стверджено, що 6 стейтів, які заступлені на нарадах, мають 32% всієї людности Злучених Держав та складають 46% податків, а тимсамим їх голос може бути виразом опінії більшости.

Щодо самого обезпечення на випадок безробіття, підношено, що його треба вважати поширенням робітничого відшкодовання, яке узнае заплату за втрачений час задля хороби, зглядно каліцтва. Стверджено, що держава піклується тим, щоби компанії відкладали у своїх фінансових зіставленнях певні суми за зужиття машин, а коли так, то треба змусити компанії до відкладання певних сум на виплати тим, що зуживають у фабриках свої сили. А справа безробіття, говорив один з референтів, повинна бути для директорів компаній так само дорогою, як і справа правильного виплачування шеровцям дивіденд.

Дехто не вірив, щоби справу обезпечення на випадок безробіття можна було полагодити добровільною дорогою, бо практика виказує, що промисловці є проти цього. Тут треба державного примусу.

Конференція радитиме кілька днів.

ПОСТЯТЬ, ЩОБИ ДОПОМОГТИ ГОЛОДУЮЧИМ.

ЛЮБРОК (Тексас). — На зазив о. д-ра Джана Ґренбері майже вся місцевісць рішила відмовити собі один раз обід або вечеру, а заощаджений у той спосіб гріш віддати голодуючим міста.

БОТЛЕР ЗА РЕВІЗІЮ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

ШИКАҐО. — На нарадах Товариства Ліґи Націй виголосив д-р Никлас Ботлер, президент Колюмбійського університету, доклад на тему теперішньої економічної депресії. Він підчеркнув, що вже прийшов час, щоби зрозуміти, що воєнні довги є причиною світової економічної катастрофи. Ботлер доказував, що саме Злучені Держави терплять через ті довги найбільше. Бо, говорив Ботлер, державна каса стягає титулом довгів міліони, а нарід тратить біліони долярів. А що так є, вистарчить подивитися на положення фармерів чи промисловости. Тому, твердив Ботлер, знесення воєнних довгів лежить у першу чергу в інтересі самої Америки.

Крім того критикував Ботлер високу американську тарифу та становище сенату в справі приступлення до Міжнародного Суду.

УПАВ КАМІНЬ І ВБИВ ТРОХ ЛЮДЕЙ.

НЮ ЙОРК. — При будові апартаменту на 83 вулиці вкладано на семім поверсі камінь, який виховзнувся з рук робітників і полетів на землю, вбиваючи двох робітників, котрі на нім стояли, і третього, що був під ним на руштованню.

ЧИСТКА ВАШИНҐТОНУ.

ВАШИНҐТОН. — В сенаті перейшов законопроєкт, яким рішено зміцнити прогибіційні сили у Вашинґтоні, щоби столиця стала взірцем тверезости. Наразі пють люди у Вашинґтоні до схочу, а бутлеґери ведуть спокійно свої бизнеси.

ВИПЧИХАВ КУЛЮ З ПІДНЕБІННЯ.

ГАВАНА. — Артур Ренте не може нарікати на катар. Ще в 1918 р. пострілено його в голову підчас політичної боротьби, а лікарі заявили, що кулі не можна з голови витягнути і він мусить померти. Та він якось видужав, але куля всетаки залишалася в піднебінню. Аж тепер, набравшися простуди, так здорово собі пчихнув, що аж вилетіла йому куля з піднебіння.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛЯН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Завязалась організація з суспільних, гуманітарних і робітничих провідників, яка хоче довести до того, щоби леґіслятури стейтів приняли закон про забезпечення безробітних у тій висоті, як це запропоновано в нюйорській леґіслятурі, а яка виносить тижнево принаймні $15. Організація та називається „Коміті фор ди Промошен оф Унемплоймент Іншуренс Леджіслейшен".

ПОЛЬЩА ЗНОВУ ПОЗИЧАЄ.

З Варшави сповіщають, що польський уряд веде переговори з великим американським банковим концерном, щоби дістатати 75 міліонів долярів позички. У переговорах посередничить Дюі й амбасадор Злучених Держав у Варшаві, Стетсон. Позичку малиб ужити на розбудову економічного життя держави.

ПОВОЄННА МОЛОДЬ.

Віденська преса містить новинку, з якої довідуємося, що в австрійськім місті Кремсі ґімназійні учениці й учні утворили „Клюб самовбивників". Клюб мав свій статут, видавав бюлетен, у якому давав членам ради, як найлекше виконати самовбивство, де купувати револьвери, отруту і т. д. За порадою цього клюбу 15-літній учень Еренберґер застрілився, а другий ґімназист поранив себе і в лічниці виявив інших членів клюбу.

ЗА СКИБУ.

Перед судом присяглих у Станиславові станув Василь Сапіжак і його сестра Анна. Василя судили за те, що він, посварившись із своїм тестем Горцураком з Маняви за землю, підпалив його будинки, а в цьому мала допомогати йому сестра Анна. Сапіжака засуджено за підпал на 2 роки вязниці, а його сестру звільнено.

ЧИ ЦЕ МОЖЛИВЕ?

В Рикові, пов. Золочів, арештовано Дмитра Яблонського, який начебто розкопав гріб Василя Островського, що помер перед 6 тижнями, і вирвав з його щоки 6 золотих зубів, вартости 400 золотих. Слідство ствердило, що він пішов у ночі на цвинтар, розкинув гріб, розрізав пилкою труму, відтак чомусь обпалив вогнем соломи лице покійного і вирвав зуби, щоби золото продати.

УБИВ СЕСТРУ.

В селі Стенжиці в Люблинщині 12-літній хлопець Станислав Пташок знайшов на полі револьвер. Він показав знахідку сестрі, а відтак обидвоє так довго грались револьвером, що цей вистрілив і вбив сестру Станислава Пташка, Маріянну. Вона померла на місці.

ХОРИЙ УБИВ ЛІКАРЯ.

До лікаря Блявера в Комарні (пов. Рудки) прийшов за порадою селянин із Чижевич, Бунаш. Коли лікар писав рецепту, Бунаш добув з кобелі сокиру та вбив нею лікаря, вдаривши двічі в голову. У поліції зізнав, що д-р Блявер невмілим лікуванням спричинив смерть його жінки.

СМЕРТЬ У ВАННІ.

Ганя Блюменкранц, 36-літня жінка купця, замешкала у Львові при вул. Рутовського, купалася в горячій воді у ванні. Від горячі втратила притомність і втопилася. Чоловік витягнув з води трупа.

КОРОЛЬ ІДЕ В ХОРВАТІЮ.

Вже кілька разів югославський король збирався їхати в Хорватію, але кождого разу поїзка відтягалася на пізніше задля неспокою серед Хорватів. Нарешті тепер уважають, що король вже може спокійно відвідати цю частину свого королівства, бо погрози фашистівської Італії обєднали тісніше Хорватів з іншою частиною Югославії.

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО БОГДАНА ЛЕПКОГО В КРАКОВІ.

Дня 23. листопада м. р. відбулося в Кракові, в салі „Просвіти" свято в честь 35-літньої літературної діяльности Богдана Лепкого.

Сцену прикрашував портрет поета, кисти студента школи мистців, Андрія Лепкого. Програма свята складалася з таких точок:

П. О. Шипайлівна виголосила вірш О. Бабія п. з. „Казка", присвячений Б. Лепкому. Опісля слідували привіти від громадянства, Українців-професорів краківського університету і студентства. Від професорів-Українців краківського університету говорив д-р Ів. Зілинський, іменем „Студентської Громади" в Кракові дякував Б. Лепкому за духовий провід п. О. Ничай. Д-р В. Безушко змалював у своюму відчиті літературну діяльність Б. Лепкого, пп. Ґеник-Березовський і М. Ясеницька віддеклямували кілька віршів поета, а хор під орудою п. Зарицького відспівав по мистецьки кілька пісень.

Під кінець промовив сам Ювилят, дякував за привіти й побажання і впевняв, що дальше служитиме українській літературі.

Академія закінчилася відспіванням національного гимну.

ВБИВ ІЗ ЗНАЙДЕНОГО КРІСА.

16-літній Микола Зорик із Мужилова (пов. Підгайці) знайшов у лісі втятий кріс. Він попровадив туди свого товариша Мих. Бачинського та показував йому кріс. Підчас того кріс вистрілив і поранив смертельно Бачинського.

ІЗ ЛЮБОВНИХ ТРАГЕДІЙ.

В селі Матулово на Виленщині 20-літний селянин Хелмінський любив 17-літну Антошку Кшепливну і вона любила його. Але згодом Антошка надумалась і хотіла вийти заміж за багатого селянина Пашкевича. Перед весіллям Хелмінський напав на Антошку і задушив її руками. Коли дівчина вже була мертва, до її хати ввійшов наречений Пашкевич. Між обома хлопцями почалася боротьба на життя і смерть. Вони кидали один другого об землю, душили, ранили зубами, а вкінці Хелмінський вхопив зі стола ніж та пробив Пашкевича. Пашкевич упав біля трупа нареченої мертвий. Хелмінський пішов відтак до ліса і повісився, лишаючи в кишені лист такого змісту: „Я любив Антошку над життя, а Пашкевич хотів мені забрати її. Тепер я не маю для кого жити і відходжу зі світа."

БРАК МЯСА В СОВІТАХ.

В Совітах, а передовсім у Москві відчувають великий брак мяса. Наслідком великого браку того продукту склепи продаватимуть мясо тільки один день в тижні. Совітські часописи пишуть, що в СССР забракло навіть кінського мяса.

ТЕПЕР ОРУДУЮТЬ ПОЛЯКИ БОМБАМИ.

В містечку Місловіц (Ґор. Шлеськ) виконали Поляки динамітові замахи на помешкання замітніших Німців. І так підложили невідомі бандити бомбу під мешкання директора копальні. Бомба експльодувала в городі і не вдіяла ніякої шкоди. Другий замах зроблено на мешкання одного урядника, де вилетіли всі вікна. Замах на книгарню не вдався.

ПОМЕР ПОЛЬСЬКИЙ МУРИН.

У Бересті помер одинокий чорний вояк польської армії. Він уже давно поселився в Польщі, тут натуралізувався та перезвався на Володислава Браніцького. В 1920 р. зголосився на добровольця до війська та був відзначений кількома медалями за заслуги на фронті. Коли військо йшло вулицями міста, Браніцький все ступав у першому ряді. Його похоронили на берестейськім цвинтарі.

СІРНИКИ В ПОЛЬЩІ ПОДОРОЖІЮТЬ.

В звязку з умовою, яку заключив польський уряд з одною шведською фірмою в справі сірникового монополю, сірники мають подорожіти на 30 процентів.

Рівночасно, як пишуть польські часописи, має наступити підвишка чиншів за мешкання, приблизно на 33 проц. Розуміється, що обі ці підвишки зачіпають інтереси широких кругів населення.

СИН УБИВ БАТЬКА.

Тома Ґах із Городниці (пов. Городенка) у суперечці вбив дрючком свого 52-літнього батька Льонгина.

ЛІКВІДАЦІЯ „ПЛАСТУ" В ЗОЛОЧЕВІ.

Золочівська влада перевела ліквідацію тамошнього „Пласту" і арештувала Зеновію Боровицьку, ґімназійну абсольвентку.

УКРАЇНЕЦЬ — ШАХОВИМ МИСТЦЕМ ЛЬВОВА.

Мистецтво Львова у шахових змаганнях за той рік здобув остаточно п. С. Попель, член Т-ва Українських Шахістів, перемігши в неділю, 21. м. м., у фінальних змаганнях найнебезпечнішого свого суперника і довголітнього мистця Льва Фрідмана.

ТЯЖКО ЖИТИ ФРИЗІЄРАМ У ВІДНІ.

З Відня сповіщають, що наслідком господарської кризи і великого зубожіння населення збанкротувало там 700 фризієрів.

ЛЯЦЬКІ ЗВІРСТВА НАД УКРАЇНЦЯМИ ПЕРЕД ЛІҐОЮ НАЦІЙ

РАДА ЛІҐИ МАЄ ОБГОВОРИТИ ВІСІМ УКРАЇНСЬКИХ ОСКАРЖЕНЬ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Стало відомо, що Рада Ліґи Націй приступить до розбору й обговорення восьмох українських петицій про поважні насильства Польщі над українською меншістю. Польські насильства відбулися над Українцями в звязку з останніми виборами до варшавського сойму.

ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ СПІР.

Рада Ліґи Націй богато часу присвятила польсько-литовському спорови задля Вільна. З приводу цього спору порушені також інтереси сусідних держав Німеччини та Росії, бо для них замкнена можливість транзиту через литовські ріки та залізниці. Рада Ліґи схиляється до того, щоби справу Вільна передати на рішення гаґського міжнародного суду.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПО ОБЕЗЗБРОЄННЮ.

Після довгої таємної наради членів Ради Ліґи Націй вирішено скликати на 2. лютого 1932 року міжнародню конференцію по загальному обеззброєнню. Докладний плян скликання конференції доручено розробити секретареви Ліґи Націй, Ерікови Друмондови. Висловлено гадку, що предсідателем конференції пожадано мати Американця, цебто як як найменше заінтересовану особу в европейських міждержавніх непорозуміннях.

Говорять, що полковник Дос може бути головою конференції, коли Америка призначить його своїм представником.

ҐАНДІЯ ЗВІЛЬНЯТЬ З ВЯЗНИЦІ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Віцекороль Індії готується звільнити з вязниці провідника індуських націоналістів, Ґандія, котрий уже восьмий місяць знаходиться в арешті разом з іншими провідниками. Можливо, що разом з Ґандієм будуть звільнені з вязниць також інші націоналістичні провідники, але ця справа ще остаточно не вирішена.

Влада думає над тим, як підтримати порядок, коли по звільненню Ґандія його прихильники зберуться сотками тисяч, щоб привитати свого провідника. Тому думають перевести звільнення секретно, як також тримати в секреті місце, куди відразу поїде Ґанді.

НАСЛІДКИ БОЙКОТУ.

БОМБЕЙ (Індія. — Товариство фабрикантів повідомляє, що внаслідок бойкоту, який проголосили Індуси-націоналісти проти европейського краму, довіз і продажа в Індії ріжних ткацьких виробів зменшилися від липня до листопада минулого року на 400 міліонів ярдів. Довіз ниток та матеріялів до ткання зменшився за той час на 5 міліонів фунтів. коли так буде йти справа з бойкотом далі, то до березня 1931 року збут европейської тканини в Індії зменшиться майже на біліон ярдів.

БОРОТЬБА ЗА ПЯТИДЕННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

ЦІРІХ (Швайцарія). —Екзекутива Соціялістичного Інтернаціоналу стверджує, що тепер є 20,000,000 безробітних в усіх державах світу. Причина безробіття — перепродукція й дорожнеча, що зменшує купівну здібність широких народніх мас. Економічну крізу погіршує, на думку екзекутиви, також фашизм та інші диктатури, бо вони витворюють загрозу війни.

Інтернаціонал пропонує робітництву розпочати скрізь боротьбу за пятиденний тиждень праці та за зменшення скількости годин робучого дня. Також робітництво має боротися за встановлення асекурації на випадок безробіття. Уряди повинні установити постійні бюра, які завжди малиб зготовлені проекти державних і громадських робіт на випадок безробіття.

ЗМІНА ПЛЯНУ ЙОНҐА НЕ ПОМОЖЕ.

ХЕМНІЦ (Німеччина). — Перед чотирма тисячами людей канцлер Брінінґ виголосив довшу промову про економічну крізу в Німеччині та про причини її. Він указав, як на одну з головних причин погіршення економічного стану в Німеччині й взагалі в Европі, на економічну крізу в Америці, що розпочалася після останнього біржевого краху. Крізу побільшує також раціоналізація виробу та ріжні міждержавні непорозуміння.

Він категорично заявив, що Німеччині не пособить жадна ревізія пляну Йонґа. Треба дивитися не на те, чи буде ревізія репараційних сплат, чи ні, а треба самим більш активно й у більшій згоді працювати над поліпшенням економічного стану Німеччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокое число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО СОВІСТИ ЕВРОПИ

На Раді Ліґи Націй порушено справу польського терору. А підніс її Курціюс, німецький міністер справ заграничних. Як він виїжджав з Берліна на наради до Женеви, то вся німецька преса заповідала йому неминучий упадок, якщо він не напятнує Польщі та не добється забезпечення німецької меншости в Польщі. Курціюс справді напятнував польський терор, згадав рівнож і за „пацифікацію" на українських землях і на тім скінчилося, бо польський міністер заграничних справ, Залеський, заповів, що уряд робить вже доходження, та що будуть покарані ті, які допустилися надужить.

Річ певна, що заяви Курціюса й Залеського були звичайними формальностями. Справи ті були вже попередно обговорені й вирішені разом з представниками Франції й Анґлії. Можливо, що Польща перебрала якісь зобовязання супроти нещасних жертв польських звірств. Можливо, що вона зобовязалася змінити свою політику супроти національних меншин, але все те — на слово польського міністра. А представники інших держав з тим погодилися, бо мали свої власні справи на голові.

Не є виключене, що Польща навіть виповнить дещо з тих зобовязань, оттак для замилення світови ока. Але якоїсь радикальнішої зміни надіятися не можна. По власній волі Польща своєї політики супроти непольських народів у Польщі не змінить, а особливо не змінить своєї екстермінаційної політики супроти Українців, Білорусинів і Литовців. Зміна наступила би хіба тоді, коли би Ліґа Націй мала охоту, добру волю і силу змусити Польщу дотримувати міжнародні договори. Але, пише один читач до „Менчестер Ґардієн", Европа ні Ліґа Націй не мають ніякої — совісти. Тому годі апелювати до совісти Европи чи Ліґи Націй, бо з того нічого не вийде. В першу чергу треба ту совість збудити й створити в Европі почуття моральної відвічальности за такі злочинства, які мали місце підчас „пацифукації" в Галичині. В анґлійськім голосі читаємо далі, що Велика Британія не повинна вмивати рук від терпінь українського народа під Польщею і спихати полагодження цеї справи на Ліґу Націй, бо Анґлія, Франція й Америка заважили на судьбі Галичини. І коли стережеться Німців, щоби вони держалися постанов Версальського договору, то треба стерегти і тих, котрі, як Польща, повстали з ласки аліянтів і тепер той договір ломлять.

В такий спосіб будить анґлійський читач совість Европи, а в першу чергу самої Анґлії, яка на його думку повинна тепер виступити в обороні поневолених Українців під Польщею так, як станула в обороні Бельґії в 1914 році.

Я. Дуб.

СОВІТСЬКА УКРАЇНА

Господарська розбудова.

Зважаючи на те, що українська важка промисловість є головною базою для упромисловлення цілого Совітського Союзу, Москва уживає усіх заходів, щоб як найшвидше поширити видобуток українського вугля та залізної руди, а також виробництво чавуну та криці. Тому не дивно, що Совітська Україна протягом 1929—30 р. вже значно перевищила передвоєнний рівень своєї важкої промисловости.

Так в 1913 р. Україна добувала 24 міл. тон вугля, а в 1930. р. вже 32 міл. тон; залізної руди перед війною 6.4 міл. тон, а нині 7.7 міл. тон. Так само перед війною Україна виробляла 2.9 міл. тон чавуну і 2.6 міл. тон криці, а нині вже 3.4 міл. тон чавуну і 3 міл. тон криці.

Проте з ріжних причин українська важка промисловість не виконала наміченого на 1929—30 рр. господарського пляну: так вугільна промисловість не додала країні 3.7 міл. тон вугля, а металюрґія 0.4 міл. тон чавуну та криці. У звязку з цим проривом також українська машинобудівельна промисловість не довиконала плянові завдання на 13%.

Так само українська будівельна промисловість не спромоглася виконати завдання на 16%, а тому увесь плян капітальних робіт в 1929—30 рр. було недовиконано на 28%.

Програмові завдання за якісними показчиками теж невиконано: так собівартість виробництва по союзній промисловости зменшилась на 6.5%, замісць проєктованого завдання на 11%, а по республиканській промисловости на 10.8%, замісць 11.7%.

Занепокоєна цею невдачею совітська влада намагається всякими способами піднести темпо виробництва української важкої промисловости, щоб протягом жовтня, листопаду та грудня 1930 р. ліквідувати прорив. З цею метою Москва виробила особливу господарську програму на окремий квартал 1930. р. Так Совітська Україна має видобути протягом цього кварталу 16 міл. тон вугля та 2.7 міл. тон залізної руди, а українська металюрґія має виробити 1 міл. тон чавуну і 0.9 міл. тон криці.

Ми маємо підстави твердити, що Москва накидає українській важкій промисловости непосильні завдання, бо вони навіть перевисшують передбачення пятирічнього пляну, а тому нема сумніву, що Совітська Україна не буде встані виконати цеї господарської програми за останні 3 місяці 1930 р. Характерно, що Совітська Росія протягом цього кварталу має видобути всього 5 міл. тон вугля, а російська металюрґія має виробити лише 0.6 міл. тон чавуну та 0.8 міл. тон криці.

Так само необхідно визнати не зовсім реальними і вироблені на 1931. р. проекти піднесення видобутку українського вугля до 60 міл. тон та виробництва чавуну до 5.4 міл. тон, хоч Москва нині намагається як найшвидше поширити українську важку промисловість, бо без цього взагалі неможливо виконати вироблений плян упромисловлення Совітського Союзу, бо Совітська Росія має видобути в 1931. р. тільки 15 міл. тон вугля та виробити коло 2 міл. тон чавуну.

Не зважаючи на ріжні величезні труднощі, пятирічний промисловий плян переводиться в життя досить швидким темпом. Себто, коли не трапиться яких несподіванок, то протягом ближчих трох років як українська важка промисловість так і російська мабуть значно поширяться за виробленим пляном, бо совітська влада дбає в першу чергу саме про розбудову важкої промисловости. Навпаки, легка промисловість, а особливо деякі її українські галузи, мабуть не виконають наміченої програми, бо не забезпечуються в належній мірі інвестиціями, а також з причини недостачі технічної сировини.

І справді, протягом останніх років питома вага української важкої промисловости у всій промисловій продукції Совітської України побільшилася з 46.6% в 1926—27 р. до 51.8% в 1929—30. р., а питома вага легкої упала за цей час з 53.4% до 48.2%. Цей факт пояснюється якраз тим, що Москва поширює українську важку промисловість для задоволення власних потреб.

Проте доводиться ствердити, що упромисловлення Совітської України таки відбувається. Так перед війною питома вага усеї української промисловости в народньому господарстві України виносила 48%, а в 1929—30 рр. вона піднеслась до 60%, тоді, як питома вага сільського господарства упала з 52% до 40%.

Звичайно, це піднесення питомої ваги промисловости пояснюється також тим, що українське сільське господарство розвивається під большевицьким режімом дуже пиняво. Так, хоч засівна площа Совітської України в 1929—30 рр. вже досягнула 27.6 міл. гектарів, або перевисшила передвоєнну на 22%, тимчасом гуртова продукція сільського господарства побільшилась усього на 10%, а товарова продукція збіжа навіть ще не досягнула передвоєнної. Це тому, що дрібні селянські господарства мають переважно споживчий характер, а крім того значно впала врожайність з гектару. Так напр. нині засівна площа під цукровим буряком майже подвоїлась супроти 1914. р., тоді, як продукція цукру досягнула власне лише передвоєнної.

І от, рахуючися з тим фактом, що колишні панські та заможніші селянські господарства давали 70% всього товарового збіжа, а крім того забезпечували українську легку промисловість належною технічною сировиною, совітська влада нині значно поширює так зв. радгоспи та особливо колгоспи, щоб таким робом піднести врожайність землі та товарову продукцію зерна, а разом з тим побільшити засівну площу під технічними культурами.

І справді нині засівна площа під технічими культурами вже досягнула 3.3 міл. гект., себто кілька разів перевищила передвоєнну, тоді як засівна площа під зерновими культурами побільшилась усього на 1.5 міл. гектарів супроти 1913. р. Так само українські радгоспи протягом 1929—30. рр. поширили свою засівну площу до 2.7 міл. гектарів замісць 1.2 міл. гектарів в 1928—29. рр.

Ще більшу увагу звертає нині совітська влада на поширення засівної площі під кормовими культурами, бо українське скотарство протягом останніх років дуже зменшилось і досягає нині лише 85% передвоєнного, а тому на Україні запанувала недостача мяса, масла, молока та товщів взагалі. І от, щоб найскорше розвязати цю чергову крізу, совітська влада вирішила поширити засівну площу під кормовими культурами до 3 міл. гектарів (перед війною вона виносила всього 0.4 міл. чектарів), віддавши її в розпорядження особливих державних тваринницьких трестів.

Проте, не зважаючи на всі ці заходи, українське сільське господарство безперечно й далі буде значно відставати від розвитку промисловости, що звичайно дуже затримає й загальну розбудову українського народнього господарства.

Тому доводиться з певним недовірям ставитися до запевнень совітських можновладців, що їм вдасться протягом найближчих трох років перевести цілком в життя вироблений господарський плян. Тимбільше, що протягом цього часу на Совітській Україні може статися черговий неврожай, як це було в 1928. р. Ми вже не кажемо про те, що за нинішних відносин на Совітській Україні там можна чекати всяких непередбачених ускладнень та несподіванок, які можуть взагалі зірвати своєчасне переведення в життя пятирічного пляну.

ENGLISH NEWSPAPERS AND MAGAZINES COMMENT UPON POLISH ATROCITIES IN UKRAINE.

I.

There is grave cause for anxiety about internal conditions in Poland. Many of Marshal Pilsudski's leading opponents are now in prison, where they were placed in order that they might be incapacitated from taking part in the November elections. It is asserted that grave terrorism occured both before and during the elections and that the results cannot be held to give any clue to popular opinion. Strong censorship in Poland makes it difficult to inquire into the actual circumstances of the terror. But Miss Mary Sheepshanks, formerly Head of Morley College, has made a personal tour of the Polish Ukraine on behalf of several international organizations of women. Her report confirms the evidence of the Manchester Guardian correspondent. During the September raids men were flogged; women were ill-treated and insulted; village reading-rooms, libraries and co-operative stores were wantonly destroyed; agricultural instruments were broken; destruction and cruelty were indulged in on a wholesale scale. Tactics of this kind cannot long remain unexposed, and it is not likely that even Poland's most powerful ally will readily acquiesce in a policy containing so few of the elements of political stability.

(*The Nation* — England, December 27, 1930).

II.

POLAND AND HER MINORITIES.

Even those who, on principle, distrust minority scare-mongering begin to be drawn by the accumulating evidence of what has taken place in Eastern Galicia. The Council of the League next month will have unusually precise and impressive facts before it. One of the best, as well as the most illuminating elements in the evidence is the desire of serious Poles that foreign condemnation should help to rid them of these Pilsudski visitations. There is little doubt about the crimes committed. They are of the spectacular kind that invite prompt and drastic condemnation.

(*Observer* — England, December 28, 1930).

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

А (в гостинниці до знакомого): Що?! Ви їсьте біфстейк, а називаєте себе веґетеріянцем!?

Б.: Можете називати собі це біфстейком, та для мене це заборонений овоч.

Іван Петрус.

ПЕРШІ ДОВГІ ШТАНИ

Справа Махових нових штанів уже довго трівожила обі добрі старі душі: неньчину й батькову.

Це було певне, що Мах тих нових штанів рішучо потребує, що в старих уже далі ходити не може! Він ученик — і є в місті.

Та — де взяти на них! Куди ходили, думали, та дарма й дарма!

Аж нараз — таки! Боднар Чаґаник ударився по чолі, засвистав якось так дивно тай пропав з хати.

Стара Чаґаничка обтерла руки об спідницю, відчинила двері та вистромила з них ніс, щоби глянути, куди пішов батько!

— Нагору! То добре! — промовила.

І направду вже було добре. За хвилю Чаґаник був знову внизу. Перед собою в правій руці держав свої святочні й одинокі ліпші чорні шлюбні штани.

Поважно глянув на жінку:

— Ось маєш, прикрій їх йому!

Було сказано коротко, одначе на батьковім лиці було видно, що щось — певно лише давній спомин — у його души помало та певно, тяжко ломиться.

— Мені і так уже не придадуться!

— Правду кажеш, — мати на це — вже певно й замалі на тебе. — Сказала це коротко, по доброму, свідома того, що поправді говорить неправду. Та сказала це (бо розуміла дуже добре сивого батька) лише йому на втіху.

— Це вже нінащо. Прилагодь їх йому!

І Боднар Чаґаник знову сідає собі на своє місце, товче... а при цьому підсвистує марш Радецького... а мати готовить для свого синочка, що студіює, останні батькові гарні, чорні штани, яких ставав перед престолом у церкві, на рік буде тому двацять літ. Роздумує у своїй закуреній голові, як це зробити, щоби на хлопця були наче влиті, щоби їх йому завидували люди!

Мах Чаґаник молодший лише поглядає біля вікна, а як ненечка на нього оком моргне, наче ґумовий скочить, до мами прибіжить, мати йому зараз штани примірює, начеб ціле життя лише займалася мужеським кравецтвом.

І може не диво? О так! Тож до вечора мав молодий Чаґаник уже штани вшиті...

Та не були це якінебудь штани! Такі по коліна короткі, хлопячі штани, тай не були то штани з якоїнебудь матерії. То були гарні штани, направду хлопячі штани, що сягали по саму землю! Тай з матерії доброї, просто наче бляшані, гарні, а чорні наче ворон; штани, яких не матиме ніхто в цілій клясі, може навіть у цілій школі, крім якого там матуриста.

Батько ще йому пригадує:

— Гм, тож хай покажеться, що заслужив їх! Чуєш: коли вже маєш мужеські штани, то мусиш і думати як мущина!

А ненька на батькові слова поважно притакує.

Коли синок так глянув на них, серце його було повне туги, а також повне сили та довіря, що за їх доброту він їх не розчарує, а дійсно від сьогодня буде справжнім юнаком, який вже ніколи більше не піддасться хлопячому нерозумові!

Так! Буде порядний, гарно вчитиметься, а потім їм покаже, як уже буде паном, що не забуде тієї їх доброти!

Голосно повідає батькові та мамі, хоч і зашкується, всеж таки чесно:

— А я вам це покажу, а побачите!

Обоє вірили йому, обоє відчували, що він хоче сказати. А батько, звичайно як батько, ще додав:

— Думка добра! Лише тебе, синку, щоби не завела у пекло!

— — — — — — — — —

Та біда не спить.

Мах уже був у школі, вже йшов сходами! З великих студентів ніхто й не глянув на Махові штани! Деж би учень осьмої кляси призадумувався над тим, що там собі думав, чи як зодягається такий першоклясник!

Ба, та бо й малі учні, ті його ровесники, що попри нього лише мигали, наче голка в кравецькій руці.

Це вже його сердило. Що це, чи його штанами ніхто не цікавиться?

О, ні! Таки ні!

Осипко Мишечка, той з Долішніх Гуменок, приглянувся Махові як найдокладніше. Весело кинув на нього, та лише вчинив це, зараз зник у клясі:

— Чуєте, хлопці?

— Що?

— Мах має нові штани!

І ледви Мах увійшов, уже пронеслося з усіх боків:

— Обернися, хлопче! Та дай же оглянути себе!

— Гм! Дуже гарні штани! Направду дуже гарні!

І крутили ним, що не міг навіть пристанути на хвильку, а вертівся наче те мале качення, коли з весною підганяє його пастушків прут!

— Вони наче зі саджі, чорні наче ворон!

— А які підхожі для тебе, просто наче влиті!

— І довгі, мужеські!

— А скільки тих кишень мають, Боженьку, всюди! До них, далебі, тобі щось влізеться!

— Вони зпереду, як і ззаду! Ще ліпше ззаду!

Тут Осипко Мишечка якось так пискливо:

— Ге-ге-ге! Аа!... Га-га... Ге-ге-ге!

В сміху молодь непоборима!

— Гу-у — ааа — ге-ге-ге... ге-ге!

І кляса регочеться, аж трясеться. Час до часу аж тупотом свою веселість виявляє. Аж тут Осип Мишечка гарненько двома пальцями Маха за штани ззаду потягає! Направду, це вже чортова робота, що ззаду, де мужеські штани звичайні кулисті, чи нові чи старі, а Махові штани гострі-гостренькі!

— Гей-га! Гей-га!

Мах при тому вже червоніє...

— Дайте собі також ушити такі шпичасті штанята!

— Га-га... ге-ге-ге...

— Гей-га!

Мах уже плаче...

Та все дарма! Осипко Мишечка нараз найшов зручних помагачів.

А Мах, закукурічений, насилу з рук товаришів виривається, працює пястуками вліво та вправо, не жалує стусанів.

— Ти берешся бити?

— Ти пуцьвірку!

— За погані штани?!

Осипко не докінчив.

Ножик лиснув у повітрі... а потім, чорти проклятті... щось трІснуло...

Осипко Мишечка має в руці „жаболупа", а Мах закриває рукою своє обезображення на тій части штанів, про яку звичайно в товаристві не згадується, та біжить на сходи!...

— Я... я...

Одначе кляса, коли вже розярена, не знає стриму...

А Мах Чаґаник, у души справедливо розюшений, біжить до директора...

Не стукає, не кланяється... Та біда по деревах не ходить... біда біду родить — не дивиться і через поріг — бебевх! обама колінами на гостре поліно біля печі... Коліна заболіли...

— Що тебе, сину, приводить до мене?

— Я пане директор... вони... я, пане... — і Махові очі впали на коліна, а слово йому застрягло в горлі. Бачить: Боженьку святий, обі штанки в колінах наче перерізані...

Тому пан директор справу потім справедливо розгляне.

— Ну, йди додому, а потім ми тую справу гарно розглянемо...

— Я... але...

— Ніяке „але"! Тепер додому й там передягнися!

— — — — — — — —

Легко сказати: „Йди додому й там передягнися!", та зробіть це, коли ви не є директором ґімназії! Нумо зробіть це, коли ви лише хлопчик, убогий хлопчик, що зветься Мах Чаґаник із Вовкович, а його батько, Мартин Чаґаник, колись „штабс-тромпетер" (штабовий трубач), нині боднарський майстер, щоби родину виживити, дійниці та путні робить день у день!

Сумний, змучений, пригноблений, помало плентався бідненький Мах Чаґаник до рідної хати, та — таки доплентав!

— — — — — — — — —

— Ісусе Христе, йой, ти, гульвісо...

— Я, я нічого, мамо...

— Що? Ти нічого... а це що... такі нові штани... та тато... тато... А... він нові штани...

— Що? що? Самі діри! А ми що, крадемо?

— Ах, ті штани, ті нещасні штани... — нарікає мати... а батько тимчасом оглянув поважно діри, і ці і ті, й коротко рішає:

— Скороти йому штанки та залатай у цьому місці, відки йому задок визирає!

— Мах, штани вниз!

Господи, то було страшне! Батько лише підсвистував:

„На нашому подвірячку
Усе кудкудаче,
а той півень..."

і більше вже не свистав!...

Останні слова пісоньки геть затихли. Мах виспівував дивне „стакато" до такту, що його йому батьків ремінь давав у скорому „алеґрето" на означену часть тіла!

А розжалена ненька при тому направляла ті нещасні нові, гарні, чорні штани...

(З чеського переклав М. Н.).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КАЦАПСЬКА ГНИЛЬ.

Якось зайшла я до склепу в Монт Кармел, Пенсилвенія, і прислухуюся розмові двох панків. Один з них був Поляк, а другий галицький кацап.

Каже Поляк, що в Монт Кармел тепер добре, бо йде робота, але зате в Сентралії люди бідують. На те відповідає кацап:

„Не жалуйте їх, там є самі Українці. Кажете, що там біда. А от чую, що скликують віче. На те гроші мають. Ой, коби то я мав силу, яб їх вигнав з цілої Америки, хай би з голоду поздихали".

Тоді Поляк, підсміхаючися, питає:

„А ви за кого стоїте?"

„Та я русский. Ми, русскі, стояли за Росію, але коли так Бог дав, що Польща виграла, то ми тепер з Польщею".

Поляк аж підскочив з радости, простягнув до кацапа руку тай каже:

„То ми тепер „браця".

„Та таки так. От я дістав вчора лист від брата з краю. Пише, щоби йому післати гроші, бо Поляки не дають жити. Але я йому добре відрізав. Він хоче за мої гроші Україну вибороти. Хай йому Україна дає гроші, а я волію піти на муві пікчер, ніж дати на Україну. От добре, що вже згладили зі світа українського короля. Буде більше спокою".

„А то який король?" — питає Поляк.

„Та той Головінський" — відповідає кацап.

„Але остал еще еден, з длугой бродов, митрополіта Шептицкі" — скаржиться Поляк.

„Та прийде і на того час!" відповідає кацап.

Тут я вже не годна була довше витерпіти і дала належну відповідь кацапському хруневи, називаючи його так, як він собі заслужив.

Вони вибалушили на мене очі, а потім хрунь поставився до мене й каже, що буде мене арештувати за те, що я називаю його „кацапом". І Поляк прискочив і каже: „Ви не веце, кто я". Та склепар побачив, що заноситься на добру хрію і викинув хруня і Поляка зі склепу.

Подаю це до нашого часопису, щоби й інші знали, що хрунь є ще гіршим від найгіршого ворога. Чужі люди і народи протестують проти ляцьких звірств, а наша кацапня мовчить, а то ще й братається з ворогами.

Гоним хрунівство з наших громад! Бо хрунь гірший від ворога.

Калина Грабарович,
Сентралія, Па.

—o—

ДО ОБЄДНАННЯ, А НЕ РОЗЄДНАННЯ.

Протипольська акція в справі протесту проти польських звірств освідомила нашу силу та переконала нас, що коли ми ведемо розумну пропаганду, тоді можемо числити на симпатію американської суспільности і американської преси. Підчас тої акції ми переконалися, який то маємо хосен з такої організації, якою є наше Обєднання, яке саме започаткувало й повело протипольську акцію.

Але заразом ми мали нагоду слідити і за тими, що підкопують в Америці всякі змагання до обєднання наших сил. Ми мали нагоду чути на протестаційних вічах бесіди, в яких менше говорилося про Польщу, а більше про наші власні організації й наших провідних людей, яких силу й значіння намагалися ті бесідники підкопувати. Ми чули навіть на таких вічах напади на Обєднання і його роботу. А тепер читаємо про ріжні нові організації, які намагаються розбивати добру працю Обєднання. На мою думку, це є саме відповідна хвиля, щоби наш нарід доказав свою політичну зрілість і національну здисциплінованість і дав належну відправу тим, що пишуть і говорять про те, що „Не пора в рідну хату вносити роздор", а на ділі самі розбивають наш нарід.

Юсиф Крук,
Нюарк, Н. Дж.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Комісарі про народну роботу.

Розлютилися наші московські запроданці, що наша громада злучилася до спільного протипольського протесту, та що не захотіла мати на тім протесті большевицьких комісарчуків.

І от це заставило комісарчуків до оплюгавлення протестаційного віча, промов і резолюцій. Бо, мовляв, який це протест, коли він не є по наказу Москви. Та громада наша свідома того, що годі допускати до польського протесту тих, які стоять за московське поневолення. І годі слухати тих, які тут вже доволі нарадилися, як ділити шапи Шваба. І годі давати гроші в руки тим, які їх зуживають на большевицьку пропаганду, або на пропаганду „Єжидневним", а не на поміч політичним вязням і борцям за наше визволення.

Ми не слухаємо комісарів, їх шкідливу роботу пятнуємо й женемо їх від себе. Тому не диво, що вони нас лають, бо їм не ходить про визволення українського народа, а про те, щоби затягнути нарід у московсько-большевицьке багно.

Максим Паращак.

МАКЕДОНСЬКІ РУМУНИ ПЕРЕСЕЛЮЮТЬСЯ НА БУКОВИНУ.

Румунські часописи пишуть, що національні позиції румунських селян у північній Буковині постійно дуже слабі. Український елємент бере верх і економічно. Румунська преса домагається, щоби в північній Буковині оснувати банк, який скуповував би землю та приділював її хліборобам румунської національности, щоби так створити румунську твердиню. Букарештенський часопис „Універзул" рад би бачити, щоб у Буковину посилати кольоністів із Македонії. Вони своєю енергією невтралізували би протирумунську пропаганду Українців і помогли би, щоби буковинські Румуни вилікувалися зі свого слабого відпору чужому елєментові. Як відомо, букарештенська влада македонських кольоністів уживала для скріплення румунських позицій у південній Добруджі, яка до 1913. року належала до Болгарії. Відома македонська енергія в тих околицях створила цілі модерно уладжені села, одначе постійно викликає ненависть Болгар, що як „комітаджі" постійно завдають праці добруджській жандармерії, нападають на села, граблять, убивають, кидають бомби і т. д.

Повитуха: Пане професор, прийшов вам новий син!

Професор: Добре, хай заждеще хвильку, бо я тепер дуже не маю часу.

З МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ.

УКРАЇНСЬКЕ ТРІО.

Заходом нашого славного скрипака **Романа Придаткевича** зорганізовано в Ню Йорку **Українське Тріо** під управою концертового бюра Вери Бул Гул. Це є тесаме бюро, яке влаштувало було весною 1930 р. концерт п. Придаткевича в Тавн Гол в Ню Йорку.

Українське Тріо має на ціли зазнайомити ширшу американську публику з зразками української музики, а зосібна з продукціями голосу і фортепяну.

Часть програми Трія присвячена рівнож інтернаціональній музиці.

В тріо беруть участь самі фахові артистичні сили. Крім п. Придаткевича, котрий виступатиме в подвійнім характері, як скрипак і композитор, виступатиме сопраністка, оперова співачка п-ні Марія Гребенецька, відома нашій публиці з виступів по українських концертах.

Пяністка, п-на Леся Маєнко, як трета сила, є вже обзнакомлена з нашою фортепяновою творчістю.

Концертове бюро розіслало вже циркулярі з програмою Українського Трія. Ці циркулярі звертають на себе особлившу увагу короткою історією України і її культури. Крім того подано короткі життєписи виконавців та витяги з американської критики.

Циркуляр представляється дуже симпатично під естетичним оглядом. Є він прикрашений кольоровими українськими мережками і тризубом як українським державним знаменем.

Крім того поміщено фотографічну знимку Трія, де обі артистки виступають в українських строях.

Було би побажаним, щоби Українці, які мають замилування до штуки і відповідні звязки, заінтересувалися ближче отсим Українським Тріом, а зглядно звернули на нього увагу місцевим менаджерам або клюбам, які час від часу влаштовують у себе ріжні музикальні вистави.

Додамо, що на бажання при виступах Трія можуть бути дані ширші пояснення для американської публики щодо нашої культури, а зосібна тих українських пісень, які входять у програму. Писати треба на таку адресу:

Recital Management Vera Bull Hull,
113 West 57 St., New York, N. Y.

Михайло Зощенко.

ГРОШІ.

... Дивлюся, прошак стоїть, сліпий, нещасний... Встромлюю йому в руку монету — двацять копійок — і йду. А прошак, драбуга, за руку хапає мене.

— Щож ти собі — повідає — думаєш, ледащо... Які гроші встромлюєш мені? Певно гадаєш, що як я сліпий, то вже нічого не бачу?

І шпурнув мені цю монету в очі.

— Га, — думаю — запримітив сліпий чортяка.

Так, так... від царської монети відвертається вже нині навіть і прошак.

Якаж там царська? Не царська. Совітська монета. Власної роботи. Ми на пробу пустили. В дотику чути, чи яка біда?...

СПАЛЬНЯ В ЗИМІ.

Найважніше, щоби спати спокійно та без перешкод, чи вечером чи рано, це вже менше важне. Та щоби спати спокійно і без перешкоди, до того треба відповідної спальні. Дуже богато людей спить у невідповідних спальнях. Спальні часто затухлі, холодні, вохкі.

Самособою, що спальню треба опалювати. Добре треба отопити спальню, коли вона не є до сонішньої сторони, щоби так прогнати з неї вохкість. Чим мокріше на дворі, тимбільше треба напалити в печі. Бо вохкість шкодить більше ніж холод.

Звичайно провітрюють спальню від 8—10 год. рано. Та це невідповідна пора, бо тоді звичайно не видно ще й сонця, лише мрака опадає на постіль, яку виставляють на вікнах чи на ґалерії, щоби провітрилася. Так постіль замісць провітритися, ще й натягне вохкости. А це треба робити, наскільки можливо, вполудне, коли вже сонце пригріває. І вікна спальні повинні тоді бути відчинені, щоби сонце впадало до середини. Самособою і рушники зимою треба вивішувати на продувнім місці.

Як тепло повинно бути в хаті, це залежить від орґанізму людини. Діти та старші люди потребують більше отопленої кімнати. Інші, коли вони здорові, почуватимуться добре і в нетопленій спальні. Занадто напалені кімнати пошкодять кождому. **Спальня мусить бути холодніша, ніж мешкальна кімната.**

Люди, які люблять вечером бувати поза домом — що трапляється з дітьми та й зі старшими, потребують опаленої спальні, передовсім коли мерзнуть у ноги. Хто вертає з товариства, де більше їв і пив, ніж звичайно, спатиме в холодній спальні краще ніж у занадто опаленій.

Хто має холодні ноги, мусить рішучо робити щось проти того: або взяти холодну купіль на ноги, ноги добре вишурувати. Старі люди люблять брати до ліжка теплу фляшку; це не добре для дітей. В зовсім неопаленій спальні недобре спати для всіх, бо легко можна перестудитися при роздяганні та вдяганні. Діточу спальню треба опалювати **трохи** також у ночі, **бо діти** „фацукають" підчас сну ногами та поскидають із себе всяке накривало. Одначе діти не потребують такої теплої температури, як дорослі. Тільки зміна температури є шкідлива.

Для здорових людей температура в кімнаті повинна виносити не більше як 18—20 степенів Цельзія (14—15 степенів Реоміра). Більші діти, рухливіші можуть обійтися навіть і з нижчою температурою, старші люди потребують трохи вищої температури. Хто мерзне при 20 степенях Цельзія, краще хай через день пе кілька разів щось горячого тай в потребі хай тепліше зодягнеться, лише хай не напалює занадто в кімнаті.

ПОДЯКИ

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку Урядникам У. Н. С. за скоре виплачення мені посмертного в сумі 400 долярів по моїй жінці Марії, котра померла 13. листопада 1930, полишаючи мене з двома сиротами.

Муж **Андрій** і діти **Еміліян** і **Евгеній Павлюк**, Ізелін, Н. Дж.

—o—

Я, нижче підписаний, член відділу 61 У. Н. С. в Лейтроб, Па., складаю сердечну подяку Головному Урядови за уділення мені з фонду допомогового 50 долярів, котрі мені дуже придалися в тяжкій біді.

Микола Дебич.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ

(Подаємо в оригіналі ті листи, що наспіли з краю в справі останніх подій. — Ред.).

VIII.

Дня 14. жовтня с. р. явився господар Накураш, голова читальні Просвіти в Глещаві, повіт Теребовля, Галичина і заявив таке:

Дня 1. жовтня с. р. в год. 8 вечер, прийшло до голови читальні кількох жовнірів 9-го полку уланів стаціонованих в Теребовлі, і покликали його до читальні. Коли голова прийшов до читальні, застав тут поручника пол. війська Ющака. Поручник казав собі отворити домівку читальні. Голова отворив. Жовніри кинулися руйнувати урядження читальні. Отже в першу чергу на портрет Тараса Шевченка, розбили його, таксамо розбили і подерли образ Івана Франка.

В домівці знищили: 2 образи Івана Франка, 1 образ Тараса Шевченка, 1 велике зеркало, 11 звичайних крісел, 2 великі соснові лави, розбили 1 великий бюст Тараса Шевченка, 18 штук вазонків, 1 шафу разом з книжками (бібліотекою), 1 шафу з музичними інструментами дутої орхестри вартости 400 амер. долярів, подерли 1 пачку музичних нот, вибили 18 подвійних вікон, подзьобали сокирами таблицю над входовими дверима. В салі читальні прорубали в двох місцях суфіт. Крім того знищили всяку сцену театральну і всі театральні строї. Вартість знищеної бібліотеки виносить 100 долярів.

Ввесь час жовнірської роботи в читальні Просвіти був присутний голова сеї читальні, Василь Накураш. Таксамо приглядався тій роботі поручник. Годину перед тим знищено кооперативну крамницю і молочарню. В кооперативній крамниці порозбивали шафи, знищили всі товари і поляли нафтою. Висота шкоди у всіх українських інституціях села Глещави виносить 2,000 долярів.

В поодиноких селян наробили жовніри таких шкід:

В Семена Стечишина забрали жовнірі готівкою 20 зол. і 1 дол. амер., 1 бритву і мармурок до острення бритви, 2 півкошульки, розсипали по коморі кілька мішків гречки з половою, зареквірували 1 кг. масла і розбили кілька гладущиків з молоком.

Двох жовнірів, які пильнували коний, казали собі зарізати на вечерю 2 качки. За все те, розуміється, нічого не платили.

Іван Смельський: у нього наробили таких шкід: Розпороли 6 великих подушок і 3 великі перини, піря з них висипали на купу, на то висипали кілька мішків муки, на то капусту з бочки, на то виляли бочку борщу і висипали на те все горох, біб, мак. То все висипали на гноївку і по тім ходили. Тому самому господареви порізали всі нові убрання ножами і порізали 2 нові футра.

У Коломийця Івана, голови т-ва „Луг", зажадали на вечеру 7 білих качок і найлучшого тютюну для всіх жовнірів, що були в нього на кватирі.

У Льва Кульчицького (склепаря кооперативи) вибили всі вікна в хаті, подерли нове убрання, висипали піря з подушок в керницю, зареквірували 7 кірців збіжа і то збіже він мусів своїми кіньми відвести на другий день до касарні в Теребовлі.

В учительки Еви Стечишин: порозсипали піря з подушок і перин, помішали збіже з капустою, фасолею, сімям. В коморі розбили пачки з пшеницею, в яких було 40 кірців пшениці. Вони то все вимішали, а ще до того висипали на обору з гноєм 5 мішків муки першоклясної і по тім всім ходили. На стодолу вилізло 20 жовнірів і порозшивали стодолу, розкидали стіжки, в со стодолі поломали лати і крокви.

Миколи Стечишин: у нього наробили таких шкід: Забрали бочку меду, знищили пасіку. Після того казали йому рубали в хаті підлогу. Колиж він не хотів сам рубати підлоги, тоді били його нагаями. В нього також забрали 1 ґумовий плащ.

В Стечишина Івана (сина Петра) випили задармо 100 літрів пива.

В Катерини Смельської забрали вояки 150 долярів амер. готівкою. В Ілька Сенькова забрали 7 кірців збіжа. На другий день після тої карної експедиції вибух в селі пожар між тими власне, яких пацифікували. Всі шкоди в цілім селі виносять 5,000 долярів.

Погорілих вже село відбудовало само задармо! Кооперативу відновлено. Треба зазначити, що в Глещаві ані в теребовельськім повіті не було взагалі жадних так званих „саботажів", а глещавецький випадок се вислід пімсти глещавецьких польських „стшельцуф" на наших свідомих селянах і наших українських установах. Дня 15. листопада напали узброєні люди (кажуть, що то глещавецькі і лошнівські польські „стшельци") на село Ілавче і повибивали шиби та понищили самих свідомих українських господарів. Вибили вікна в читальні Просвіти і в II-гій філії кооперативи. Се було обраховане на застрашення наших селян, щоби не брали участи у виборах. Та ілавецькі селяни не дали застрашитися і пішли лавою голосувати на українські лісти. Більше експедицій в Теребовельщині не було. Тільки в Бернадівці і місті Теребовлі висадили українські памятники поляглим стрільцям.

В Глещаві розвязали т-во „Луг".

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЗНАЧІННЯ СНІГУ В ПРИРОДІ.

Рільники тішаться, коли в зимі сніг покриває землю грубою верствою. Бо сніг у природі має більше значіння, ніж звичайно думаємо.

Верства снігу дуже добре охоронює землю від того, щоби занадто не виділювала тепло, яке є потрібне для ростин. Часто можна бачити на полях, що в тих місцях, де поле з якихсь причин не було прикрите снігом, нема звичайно доброї озимини, а місця, що були вкриті грубим снігом, дають гарне жниво.

В північній Німеччині морелеві дерева і виноград господарі обвивають на зиму для забезпеки від морозів. Колиж ті ростини покрив сніг, то вже їх не треба обвивати. Вони зовсім добре перезимують навіть без надзвичайної охорони. Тесаме можна сказати про деякі дуже ніжні роди рож і жасміну.

В північних краях сніг має ще більше значіння. В північній Канаді земля шість місяців покрита снігом. Тому на протязі короткого, бо трохмісячного літа, достигають там збіжа, овочі, навіть тютюн, хміль і інше.

Тесаме бачимо в долинах Швайцарії.

В Ляпонії стада реніферів можуть кормитися через зиму виключно тими ростинами, які природа переховує під снігом.

В описах полярних виправ є нераз оповідання, як дослідники під сніжною габою знаходили при температурі повітря — 50° південні ростини. Сніг не допускає до мерзнення землі і завдяки цьому можна приготовити землю вчасніше на весну. Коли земля замерзне на кілька цм. заки ще впаде сніг, то під снігом потім відійде, а сніг не допускає, щоби вона далі мерзла.

Хемічна аналіза снігу виказала в ньому більшу скількість азотових сполук, ніж у дощівці. Сніг втягає дуже з повітря всілякі складники та звертає їх землі. Так робить землю врожайною. Коли взяти до якої посудини найчистішого снігу, який щойно впав, і розтопити його, то вода з нього матиме деякий присмак. Цей присмак є наслідком того, що в снігу є ріжні складники з повітря, а містота цих тіл буде тим більша, чим ближче великих міст і осель падав сніг. Найчистіше повітря є після заметілі, яка забирає з повітря досить великі маси куряви.

Недавно розслідили вчені подрібно складники, які сніг збирає. Показалося, що найважніший складник це вуголь, спалений або неспалений. В Лондоні, приміром, в одній літрі розтопленого снігу найшли 5 гр. такого вугля. Крім вугля був у снігу сірководень, амоняк й інші складники.

Із землі в повітря дістається богато летючих частей. Сніжна поволока здержує це виділювання: жадібно втягає в себе ті складники, лучить їх і віддає назад землі. Тим пояснюється, чому багна та калюжі зимою не смердять, хоч у воді і далі розкладаються останки ростин і звірят.

Докладні досліди виказали, що в зимі 75% ріжних складників вертає у землю, а літом ледви 7 до 8%. Зима вбога в сніг приносить зі собою посуху, яка дається в знаки в літі. Сніг сприяє, що вохкість вдержується в землі.

Бачимо з того, що добродійства снігу є великі, а передовсім, що досі наука не вміла заступити штучно працю снігу.

Вершок доброти.

Суддя (до обвинуваченого): Це було дуже неполюдськи, що ви вкрали у вашого товариша його тижневий заробіток підчас того, як він спав. Що скажете на це?

Обвинувачений: Пане суддя, я гадаю, що ще більш неполюдською булоб, колиб я насамперед збудив був його з такого смачного сну.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

СТЕЙПЛЕТОН, С. АЙ., Н. Й.

Жертви на Боевий Фонд.

Дня 14 листопада 1930 стейплетоньска українська громада скликала загальні збори в справі негайної помочі Рідному Краеви. Двох щирих громадян зголосилися занятися збіркою на боевий фонд, а то: В. Наконечний і В. Белей. Жертви зложили слідуючі громадяне й організації:

Українська Банда з Стейплетону $12; В. Наконечний, К. Наконечний, С. Торбен, І. Геба, А. Геба і А. Ласік по $5; Ю. Кизенко $3; Т. Соколовський, Т. Гуль, О. Секрета, В. Карпів, О. Тіцький, Т. Борик і В. Лазар по $2; В. Белей, Ю. Левків, І. Іванишин, Д. Окрепкий, М. Бабій, В. Геба, С. Дзера, П. Рій, Йос. Грігос, Н. Масковіта, І. Корпан, Д. Фостик, П. Тіцький, Д. Стічак, І. Гарасим, І. Белей, Г. Білинський, А. Кривий, М. Чаляпин, В. Гуль, М. Мазар, І. Попард, А. Сувальський, М. Бусель, В. Федірка, І. Грицак, Г. Юрків, Н. Гранковський, С. Прешляк, П. Валига і П. Мосович по $1; Т. Озимок і Г. Кравчук по 75 ц.; Т. Нетреба, М. Кость, М. Каралюс і О. Савіцький по 50 ц.; дрібними жертвами $9. Разом зібрано $102.50. Розхід 50 ц. Чистих лишилося $102.00.

Ці гроші вислано через Обеднанне на боевий фонд.

Т. Соколовський, секр.

—o—

КОТСВИЛ, ПА.

Жертва на інвалідів УГА.

Вислано через Обеднання до Рідного Краю на допомогу українським інвалідам $85.36. Гроші ці зібрано на протестаційному вічу, яке відбулося 30 листопада 1930 року. Жертви зложили слідуючі особи:

М. Ляк і мейор міста Генворк по $5; В. Струж $4; о. Йосиф Дженджера $3; Н. Катеринів і Ф. Труш по $2; В. Чернецький, М. Кобилянський, Й. Липка, М. Маскула, Г. Паховчишин, Д. Лебідь, П. Панафіль, І. Хандога, А. Грецький, П. Грецька, М. Садова, П. Боднар, П. Прийма, Д. Слободян, Я. Ковальський, П. Турчин, І. Кошута, Р. Тимошак, В. Козачишин, Д. Шиманський, Марія Сучак, М. Деникевич, М. Максимів, А. Зубка, Петро Лебідь, Текля Катеринів, Марія Маскула, М. Сивозяк, Катерина Максимів, Марія Пискір, А. Кінка, С. Прийма, А. Козачишин, Г. Задорожний, Н. Деникевич, І. Гомнюк, Й. Кошовський, С. Бортник, Г. Задорожний ст., П. Липка, І. Петрович, М. Ковальська, Е. Гевчук, М. Тавбор, М. Чернецька, П. Куренда, П. Розвалюк, Ф. Богатий, Н. Федоришин, С. Тавбор, В. Кедровський, С. Прийма з Рединг, Мр. Горден, Ф. Вадрик, Анна Гасій, В. Шило, Марія Доноіс, пані Поперечна, Т. Гула і Г. Косовський по $1; Ф. Кошута 75 ц.; П. Мудрий 60 ц.; Анна Магала, А. Бокало, Анна Стегницька, М. Прощишин, М. Якубів, Марія Воловник, Анна Прощишин, К. Скар, І. Маслюк, П. Баволяк, М. Шевчук, О. Пелехатий, І. Хандога, Е. Прийма, Б. Бокало, М. Пелехата, М. Шиманська, Д. Маслюк, В. Кравчук, П. Шеремета, П. Прощишин, П. Масків, М. Марцинишин, І. Стаф, М. Білинська, М. Задорожна, І. Столяр, Текля Стипура, Анна Кравчук, І. Прийма і І. Воловник по 50 ц.; Катерина Хандога й Д. Козачишин по 75 ц.; О. Музикант, Й. Стихарчук, О. Павлов, П. Шлюсар і М. Бедрик по 50 ц.; І. Юзьвак 45 ц. Жертви з товариств: 1) Тов. Любов, від. 19 У. Р. С., $25; 2) Відділ 248 У. Н. С. $15.

Комітет.

—o—

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА.

У нашій місцевости, як і всюди, було скликане дня 26 жовтня протестаційне віче. Перебіг віча і його ціль вже були поміщені в „Свободі" свого часу. Тепер лише подаю імена тих, хто зложив жертви й на що ті гроші пішли. Жертви зложили слідуючі особи:

С. Лобур $5; Й. Карпець $4; М. Мізюк $2.30; І. Лобур $1.50; Т. Пітух, П. Мізюк, М. Скочиляс, Н. Дубас, І. Різник, І. Лобур, П. Смук, о. І. Сеньчук, І. Тимочко, А. Василик, П. Глубіш, Й. Мадюк, Н. Сорока, М. Сокалюк, П. Малик, В. Каліновський, Н. Сокаль, К. Зелінська, Гр. Зарічняк, П. Журила, Н. Комінко, П. Пастернак, В. Собків, Д. Драбич, В. Пітух, С. Дмитрів, Д. Пельц, Й. Карпиць і В. Волошин по $1; П. Яворський, П. Матвійко, П. Біндас, Іл. Деркач, Т. Колодій, Гр. Прокопик, Гр. Качиневич, В. Васлівський, П. Лобур, І. Швець, Т. Лобур і Т. Попович по 50 ц.; п-ні М. Каліновська, С. Цьипинюк, Н. Балабан і П. Подольський по 25 ц.; дрібними датками зібрано $2.20. Разом зібрано $51.00.

Телеграми коштували $21, а $30 осталося у касієра П. Малика для пересилки до Рідного Краю.

Відтак дня 27-го листопада Сестрицтво, котре гуртується при Укр. Нар. Домі, справляло свято Михаїла в честь нашого предсідателя У. Н. Дому, Михайла Сокалюка. Сестриці при тій нагоді не забули про ліпших героїв інвалідів. На поклик предсідательки Сестрицтва, пані Ю. Пастернак, присутні зложили жертви на тих борців, котрі клали свої голови за визволення українського народу. Відтак забирали й інші голос та говорили про необхідну поміч Рідному Краєви. Мушу тут згадати, що предсідателька Ю. Пастернак уроджена в Америці, а однак відчуває велику потребу помочі Рідному Краєви, де наш брат все готовий взяти знов кріс до рук, як прийде на то слушний час, щоб показати дорогу одним до Варшави, а другим до Москви й здобути українську землю для Українців.

По промовах пані предсідателька Ю. Пастернак і пані Ольга Лобур пішли з тарілкою межи присутних гостей і зібрали на інвалідів $17.00.

Жертвували слідуючі:

Й. Карпець $2; М. Сокалюк і Й. Мадюк по $1; Анна Лиса, П. Пастернак, В. Яворський, Ст. Лобур, П. Зелінський, В. Василівський, І. Тимочко, Іл. Деркач, Т. Ковалюк, П. Глубиш, Гр. Волошинович, Ів. Сакаль, Гр. Зарічняк, М. Пельчар, Ч. Павляк, С. Назарук, Ів. Твердохліб, М. Твердохліб, С. Матиско, В. Кузьма, О. Фецович по 50 ц.; Іл. Різник 35 ц.; Ів. Журавківський 30 ц.; Ан. Матвійко, Марія Василівська, Ів. Дубас, М. Крашневич; Ол. Лобур, К. Бабців по 25 ц.

—o—

ЙОНГСТАВН, О.

Замісць святочних побажань.

Гром. Д. Темник переслав через Обеднання до Рідного Краю $7. $5 зложив на його руки гром. Іван Багній, а $2 зложив сам Д. Темник замісць святочних побажань.

Гроші призначені так: $3.50 на боевий фонд, а $3.50 на Рідну Школу.

—o—

БЕТС, В. ВА.

Пожертва на побитих.

Через Обеднання переслано до Рідного Краю на медичну допомогу побитим Ляхами 14 долярів. Ці гроші зложилися так: пожертва Товариства імени Т. Шевчека, від. 20 У. Н. С., $7; Борис Петро $2; І. Т. $2; Т. Т. $5.

—o—

СПРІНҐ ВАЛЕЙ, Н. Й.

Жертва на потерпівших.

Громадянин Дмитро Гросуляк переслав 5 долярів через Обеднання на допомогу потерпівшим від ляцького терору.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Шкільні діти — дітям у краю.

Навчені своїм професором п. Осипом Стеткевичем історії України, рідної пісні й усього, що своє рідне й святе, а заохочені своїм священиком, о. А. Іванишином, ми, українські діти, зорганізовані в Недільній Школі при Укр. Прав. Церкві в Ню Йорку, відмовили собі ходження на кіна в місяці листопаді. Ті гроші, які ми видавали на кіно, зложили до шкільної каси й вислали їх через Обеднання для наших братів і сестер в рідним краю.

Не багато нас в Недільній Школі, бо чогось наші діти не ходять до церкви, всеж ми не забули, що місяць листопад був місяцем жалоби для України в Америці. Отож і ми, шкільні діти, виконали свої обовязки по своїм силам і зібрали $20 для дітей української школи імени Льва у Львові на вулиці Личаківській.

Стефанія Тураш, касієрка; **Микола Редчук**, касієр.

—o—

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Збірка на УВО.

Український Горожанський Клюб при 29. Джексон Стріт, Йонкерс, Н. Й., улаштовуючи спільну вечерю для своїх членів дня 27. листопада 1930, в День Подяки, не забув і про Рідний Край. По вечері на зазив предсідника клюбу, В. Мандзія, зібрано 19 долярів, котрі вислано через наше „Обєднання" на У. В. О.

Зложили гроші слідуючі: Ів. Дучиський $2; по $1: Н. Гавриляк, І. Сокерка, В. Мандзій, Гр. Сакала, Н. Богдан, Ст. Радко, М. Шутович, М. Фатюк, М. Рак, К. Чолій, А. Ганчарик, Й. Фанюк, Н. Кіндзерський, Ев. Кардаш, п-ні М. Бек, І. Лагойда; п-ні Шутович 25 ц.; дрібними датками 75 ц. — Разом $19.

Василь Мандзій.

—o—

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ.

Збірка на боевий фонд.

На весіллю Петра Березюго і Анни Небоpівни в неділю, 21. листопада м. р., збіркою занялися: Данило Ковалишин і Гр. Вівчар. Жертви призначені на боевий фонд зложили: по $2: А. Калина $2; Д. Ковалишин $1.40; Гр. Вівчар $1.25; П. Самотіє $1.50; по $1: М. Борнич, М. Шванек, Ф. Недошитко, А. Коплар, С. Басараба, М. Букина, Ф. Ломага, М. Барнич, М. Самотіє, М. Демчук, С. Терешко, Ів. Березний, Н. Прихідний, А. Щиковський, Т. Будій, Ів. Ломага, А. Пеньтер, П. Тейн, І. Кальба, К. Кальба і А. Вівчар. Решту дрібними датками, що робить разом $35.50. Гроші вислано до краю через Обеднання.

Микола Худяк.

—o—

ГЕМТРЕМК, МИШ.

На боевий фонд.

Відділ О. Д. В. У., ч. 4 вислав до Обєднання $50 з призначенням на боевий фонд.

Жертвували: П. Ганиц $5; П. Войтович $3; по $2: В. Ляш, Ів. Курчак, Гаврилюк; по $1: С. Варен, М. Пиро, М. Триш. — Разом $17. — З кольпортажі „Сурми" $20. — Решту доложено з каси. Додамо, що О. Д. В. У. висигнувала з каси $20 на покриття коштів демонстраційного походу, котрий відбувся дня 15. листопада м. р. Відділ число 4. поставив собі за ціль вести щиру працю, і збирати жертви, де тільки можна, а Ви, чесні жертводавці, слідіть в „Свободі" за кождим центом Вами даним, чи він є оголошений і висланий на вказану Вами ціль. Не слухайте юдиних наклепів ріжних польонофілів і москвофілів, а осудіть їх так, як ми осудили юдину роботу тих, що розбивають наш національний фронт.

Д. Рубаха, секр.

—o—

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Жертва на дальшу бородьбу.

У пятницю, дня 19. грудня 1930 р., на мітінгу тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281 У. Н. Союза, ухвалено вислати $25 на допомогу УВО.

За Уряд:

М. Петруняк, предс.;
Ц. Кот, касієр;
Я. Бачинський, секр.

—o—

СІНҐАК, Н. ДЖ.

Члени тов. ім. Ів. Франка Юрій Вітик і Іван Фрис перевели збірку на політичних вязнів і на УВО. Зібрано разом $60.45. Гроші вислано до краю через Обеднання з призначенням $30 на політичних вязнів, а $29.40 на УВО. Решту заплачено нами за пересилку грошей.

Жертви зложили: по $2: Р. Сенічак, Ю. Вітик, І. Коцан, Ф. Галайда, Ів. Струс, О. Сенічак, П. Владич, Г. Дуткевич; по $1: Д. Сенічак, К. Остаф, А. Клемаш, К. Сенічак, М. Ванат, Ф. Храпцьо, Е. Скубій, П. Юрковський, А. Цап, В. Кобелька, Ф. Шевчук, П. Храпко, Анна Рак, М. Онучек, А. Романьчак, С. Сарафін, С. Лазорик, В. Костенко, Ів. Сердинський, Анастазія Матис; П. Сеньчак 75 ц.; по 50 ц.: Т. Турк, Ф. Спащак, С. Пефечрим Ів. Баньковський, П. Цап, М. Дуткевич, В. Марцишин, Ів. Русин, Ф. Копач, П. Писарчук, Ів. Левицький, Марія Скадюк, Анастазія Клецин, О. Кріль, С. Кріль, В. Гібон, М. Фаргацель, І. Кріль, А. Літвинко, Ів. Бенько, П. Оленич, Анна Томко, Я. Бурика, М. Кулик, Анастазія Кемаска, Ів. Станіш, О. Т.

Юрій Вітик, Іван Фрис.

—o—

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Допомога Рідному Краєви.

Через Обеднання вислано $45.22. Сюди входять $38.20, що лишилися з протестаційного віча. Вся жертва розділена на три части, а то: одну частину на інвалідів, другу на потерпівших від ляцьких погромів, третю на допомогу політичним вязням.

Тов. Ук. Січових Стрільців, від. 44 У. Н. Союза, зложило $5 на поміч інвалідам. Л. Демчук офірував $2, одного доляра на інвалідів.

Л. Демчук.

—o—

БРІДЖПОРТ, ПА.

Збірка на вічу.

Дня 22. листопада 1930 р. українська громада улаштувала концерт і представлення п. з. „Листопадова Ніч". Чистий дохід вислано через Обеднання на УВО $98.39 і $15 на політичних вязнів. Разом вислано $113.39.

За Комітет:

Петро Мартинюк, предс.;
Михайло Козак, касієр;
Іван Грудзінський, секр.

—o—

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й.

Збірка на УВО.

Дня 14-го грудня відбулося в церковній галі у Водервліт віче, на якому делегат УВО розказав присутнім громадянам про цілі й завдання організації. О. Грибівський освітлив усі зазіхання наших ворогів Поляків і Москалів і тих наших людей, яких ні історія, ні переживання останніх років не змогли пробудити з дурману й вони дальше лишаються прихвостнями, служаками ворогів нашого народу й продовжують свою каїнову роботу.

Згадав промовець, що ті прихвостні не хочуть бачити тих жорстокостей, що їх пани доконують над нашим народом. Коли Поляки знущаються над нашим народом, то тоді одні прихвостні мають безличність твердити перед світом, що Поляки, то приятелі українського народу, а другі московсько - большевицькі прихвостні запевнюють тоді рай большевицький і радять туди звернути нам свої очі. Вони не хочуть бачити тої дійсности, що коїться сьогодня на Україні. Вони залюбки твердять, що там є українська держава. Коли то правда, то чому ця українська держава не заступиться за катованим народом на західній українській землі, як це примір робить Німці, що заступаються за своїми братами в Польщі? Ясно, що польські хулігани й большевицько-московські чекісти роблять собі взаїмну прислугу винищуванням українського народу. Вони подїлилися добичю й гризуть кістки, кожний свою.

Промовець у дальшій своїй бесіді вказав на те, що, коли ми хочемо визволитися, то нам треба перше поставити на сторожі наших прав й інтересів свою власну силу, до якої нам треба зміряти безупинно, не жаліючи жертв майна й життя. Визволитися власними силами це вправді важка дорога, але одиноко певна. Вкінці закликав до єдности й зготи та підтримки визвольної боротьби.

На загал у нас зібрано $62.70 на допомогу визвольній боротьбі. На цю суму зложилися слідуючі пожертви: на галі зібрано $36; від парохії прийнято $8.70; жертва пароха о. Хаистуна $10; й на передплату „Сурми" $2; гром. Іван Криницький $5; а на пресовий фонд від гром. Яворського $1. З того покрито кошти залізниці $10.25, остало для пересилки $52.44, які вислано на призначену ціль через Обеднання.

Учасник.

—o—

ШАРОН, ПА.

На визвольну боротьбу.

В околиці Пітебурщини лежить гарне містечко Шарон. Тут живе невелике число Українців, однак, коли прийшло стануть з помічю нашому Рідному Краєви на боротьбу з Ляхо-Татарами, то й ми хочемо причинитись до тих жертв, що зложили інші громади.

Підчас панахиди зібрано $3.75. На концерті $9.96. Від Бр. Св. П. і П., від. 40 Н. Помочи $10. На хрестинах у п. Д. Тилявського зложили слідуючі жертводавці: по $1: о. Гр. Пипюк, Д. Кучмак, Д. Тилявський, Ф. Лазоришак; по 50 ц.: М. Луців, І. Баран, О. Попів, В. Баран, С. Онуфрик, М. Савулич; по 25 ц.: П. Німець, Д. Мілер, Ф. Пішко, І. Мізік, С. Ступінський, М. Цап; І. Гладьо 15 ц. Дрібні жертви 15 ц. Разом $32.51.

Хоч це й мала жертва, порівнюючи з жертвами інших місцевостей, однак нехай і вона буде взором для тих, котрі нічого не зложили.

Гроші вислано на боевий фонд через Обеднання.

о. Гр. Пипюк.

Учитель: Наука вже так поступила, що можемо висилати через радіо навіть образи.

Ученик: А чи вже й у рямцях?

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП. (47)

Сонце сходило й вони ще були далеко від себе. У серци Джейн ріс подив: вона була в тяжкій небезпеці, а прецінь вона вийшла з неї ціло. Вона посунулася ближче до входу саме в хвилі, як легка постать Тарзана зіскочила з поблизького дерева. Його лице заясніло усмішкою.

Серце дівчини забилося скорше. Вона не розуміла себе. Вони скінчили сніданнє. Дівчину не мало дивував величний медальон, висаджений дімянтами, що звисав з шиї Тарзана. Вона показала на нього, а Тарзан зняв його з шиї та подав їй. Вона отворила медальон і побачила в середині портрет лорда Грейстовка і його дружини.

Вона була певна, що сей дивний чоловік просто найшов сей медальон в хаті. Але вона не могла собі пояснити дивної подібности між лордом Грейстовком і сим лісовим божком. Тарзан поклав медальон їй на шию. Вона хотіла його зняти, але він не дав її зняти.

Він дав їй знак іти за собою. Тарзан пішов до дерева. Він узяв її на руки й легко висадив на грубий конар. Він уже дещо охолов. Він знав, чому малпячий самець не вбив дівчини, але він знав і те, що йому не пристоїть поступати після малпячих звичаїв.

Уже сонце зайшло, як вони прийшли на полянку. Тарзан розсунув високу траву. Перед ними стояла хатина. Тарзан обернувся до дівчини, щоби з нею попрощатися. Тоді вона закинула руки йому на шию й без стиду заявила: „Я любю тебе. Я буду все на тебе ждати." Він пішов.

—o—